

Prof. Dr. Nevin Tanker'in
A. Ü. Eczacılık Fakültesi'nin 20 Yılına Anlatan
Konuşması

Saygı değer konuklarımız,

Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı, gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında, çeşitli boyutlarda kutlanmakta ve 1981'in son ayında bu programların yoğunlaştığı da göze çarpmaktadır.

Bizim kutlamamız da son aya, hatta onun da üçüncü haftasına rastladı. Kutlama haftamızı saptarken, toplantıların Aralık ayında seyrekleşmiş olacağını düşünmüştük ve hatta özlenebileceğini bile düşleyerek, umutlanmıştık. Yanılmamışız. Aslında zamanlama konusunda başka bir seçeneğimiz de yoktu. Çünkü 20. öğretim yılını kutladığımız Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültemiz, 1960 yılında bugün, yani 16 Aralık'ta çıkan yasa ile kurulmuştur. Kuruluş yılı her ne kadar 1960 ise de, öğretime, 1961 -1962 öğretim yılında başlanabildiğinden 20 yıllık öğretim sürecini, 1980 -1981 yılında tamamlamış bulunmaktadır.

Atatürk'ün Cumhuriyeti, emanet ettiği Türk Gençliği olarak, Türk Öğretmeni olarak, Türk Bilim adamı olarak bizler, Atatürk yılı'nda katettiğimiz yola bir göz atmayı, Fakültemizin durumunu irdelemeyi, yani, O'na bir çeşit hesap vermeyi görev bildik.

Ankara'da bir fakülte kurma, yani A. Ü. Eczacılık Fakültesini kurma girişimi, A.Ü. Tıp Fakültesi Materia Media Öğr. Üyesi olan Prof. Dr. Mustafa Necip Suner tarafından başlatılmıştır. 1953'te başlayan çalışmalar, uzun uğraşlardan sonra, ancak, Aralık 1960'ta sonuçlanabilmiş ama ne yazık ki Eylül ayında vefat etmiş olan Prof. Suner bu sonucu görememiştir.

isim olarak varlığı tescil edilen A. U. Eczacılık Fakültesi'nin yeri yok.

öğretim üyeleri?... o da yok tabii... Hiç değilse varlığını belirtmek üzere, Tıp Fakültesindeki Eczane girişini gösteren kapıya Fakültenin ismi asılıyor.

Sonra, Fakültenin kadrolarını oluşturma çabaları... ve ilk dekan seçimi : ... Dekan : Prof. Dr. Nurettin Mazhar Öktek, Tarih : 12 Eylül 1961, aşağı yukarı, 9 ay... Artık Fakültenin bir yöneticisi var... Peki bina nerede?...

Yenişehir Menekşe Sokakta, tabii idare binası olarak bir apartman kiralanıyor. Ardından, Sİ öğrenci ile, 1961 - 1962 öğretim yılına başlama kararı almıyor... Birinci yıl için öğretim üyesi ve dersane sorun olarak düşünülüyor. Çünkü FKB dersleri, diğer bazı fakültelerin öğrencileriyle birlikte Fen Fakültesinden alınacak, diğer dersler için de Tıp Fakültesinin dersaneleri kullanılacaktır.

Yönetime bir göz atalım : Fakültenin bir dekanı var ama ilk yıllar kendi kurulları da yok tabii... Bu fakülteyle ilgili kararlar, A. Ü. Tıp Fakültesi Kurullarında almıyor... Örnek :

YÖNETİM KURULU KARARLARI

Toplantı Sayısı	Karar Sayısı	Karar Tarihi
15	27	21/3/1062
Eczacılık Fakültesi Dekanı	Tıp Fakültesi Dekanı	Üye
Prof. Dr. Nurettin Öktel	Prof. Dr. B. Onul	Prof. Dr. İ. Günalp
üye	Üye	Üye
Prof. Dr. S. Akkaynak	Prof. Dr. A. Duraman	Doç. Dr. M. Özcan
	Üye	
	Doç. Dr. F. Renda	

İsmi okuduğunuz ve Fakültemizin canlanmasında katkıları olan hocalarımızdan hayatta olanları davet ettik. Buyurdular, aramıza katıldılar, onur verdiler ve bizleri mutlu kıldılar.

Öğretimin ilk yılı devam ederken, bir yandan Eczacılık Fakültesinin kendi kurulları oluşturuluyor, bir yandan da gelecek yıllar için öğretim elemanları sağlanmaya çalışılıyor.

Atatürk diyor ki, "Gençliği yetiştiriniz. Onlara bilim ve kültürün olumlu düşüncelerini veriniz. Geleceğin aydınlığına onlarla kavuşacaksınız. Özgür düşünceler uygulamaya konulduğunda Türk Ulusu yükselecektir".

Bir çoğumuzun bildiği gibi, Eczacılık Öğretiminde yer alan derslerin bir bölümü, sadece eczacı öğrencisine verilir ve yalnız

Eczacılık Okul ve Fakültelerinde okutulur. Bunlar Meslek Dersleri'dir. Meslek derslerinin Fakültemizde okutulmasında İ. Ü. Eczacılık Fakültesinin büyük desteği olmuştur. Bu fakülte, konularında uzmanlaşmış öğretim üye ve yardımcılarını, Fakültemizde ders vermek ve pratik çalışmalarını yürütmek üzere görevlendirerek, hem fakültemize hem de eczacılık mesleğine büyük hizmette bulunmuştur.

İstanbul'dan gelen öğretim üye ve yardımcıları :

Prof. Dr. Rasim TULUS

Prof. Dr. Sedat İMRE (Asistan)

Prof. Dr. Hayriye AMAL

Doç. Dr. Semiha TULUS

Prof. Dr. Esin GÜRSU - ONAT (Asistan)

Prof. Dr. Sarım ÇELEBİOĞLU

Prof. Dr. Turhan BAYTOP

Prof. Dr. Mekin TANKER (Doçent)

Prof. Dr. Nevin TANKER (Asistan)

Prof. Dr. Kasım C. GÜVEN

Prof. Dr. Atilla HINCAL (Asistan)

O tarihlerde İst. Eczacılık Fakültesinden gelen öğretim üyelerimizin bir kısmı bugün emekli olmuştur, bir kısmı görevlerini sürdürmekte ve konuğumuz olarak aramızdalar; bazıları da fakültemiz üyelerinden olmanın mutluluğu içindeler (Tanker'ler)...

Değerli konuklar,

Girişimlerin ruhunda, genellikle heves ve heyecan vardır. Tasarlananlar zaman içinde gerçekleşemezse bu iki duygu da azalır, sonunda ya girişim yarım kalır, ya da düzensiz bir biçimde sürüp gider. Fakat, ilk adımı izleyen adımlar atılmışsa, heyecan giderek artar, girişim başarı kazanır ve ilerleme hızlanır.

1963 - 64'lerde, yani üçüncü yılına gelmiş Eczacılık Fakültesi'nde gözlenen şudur : Ayrı fakültelerde ve ayrı semtlerde bulunan dersaneler arasındaki koşuşma, yarım yamalak laboratuvarlar, sayıca yetersiz asistan ve bir çok "yok"a karşın, öğrenme hevesi, çaba hatta tutkusu içinde bir öğrenci topluluğu... Ulu Önder :

"Bilini ve fen için bağ ve koşul yoktur"

derken sanki bu öğrencileri kastediyor...

Nihayet 1965 yılının Mayıs ayında A. U. Eczacılık Fakültesi- nin 7 kürsüsü kuruluyor ve kürsü başkanları seçiliyor.

Kurulan kürsüler ve kürsü başkanları :

Farmakognozi Kürsüsü Prof. Dr. Nurettin Öktel
Toksikoloji Kürsüsü Prof. Dr. Mustafa Güley
Biyokimya Kürsüsü Prof. Dr. Muzaffer Atasağungil
Farmasötik Botanik Kürsüsü Prof. Dr. Kâmil Karamanoğlu
Mikrobiyoloji ve Besin Kontrolü Kürsüsü Prof. Dr. Behiç Onul
Hijyen Kürsüsü Prof. Dr. Sevim Yumuturuğ
Tıp Bilimleri Kürsüsü Prof. Dr. M. Naci Ayrıl

Bu, fakültenin yaşamında bir aşamadır.

Buraya kadar, ilk yılların çabalarını yansıtmak istedim; ama- cım sizleri bu gibi tarihsel belgeler arasında yormak değil tabii.. Amacım, bu fakültenin nasıl "yok"lar ile başladığını vurgulamak... Çünkü sonraki yılları değerlendirebilmek için ilk yılları bilmekte yarar vardır.

Bu fakültenin yönetici ve öğretim elemanları, O'nunla aynı havayı solumuş kimseler olarak, Ulu Önder Atatürk'ü her zaman hemen yakınlarında, yanlarında, içlerinde hissetmişler ve O'nun, "Muvaffakiyet, muvaffak olacağım diye başlayanın ve mu- vaffak oldum diyebilenindir" gibi.

"Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ufku görmesi kâfi de- ğildir. Muhakkak ufkun ötesini de görmesi ve bilmesi lâzımdır" gibi sözlerini hep duymuşlar, O'nun ışığını izlemişler, O'nun yolun- da yürümüşlerdir.

Sayın konuklarımız,

Öğretim ve eğitimin başarılı olabilmesi için, önce dersane ve laboratuvarlarıyla, amaca göre hazırlanmış binalar gereklidir. İlk yıllarım apartman katlarında geçirmek zorunda kalan fakültemiz, 1967'lerde bu binanın lâboratuvarlar bloğuna yerleşmiştir. İçinde bulunduğumuz blok ise, 1973'te hizmete girmiştir. Bu binaların sağlanmasında ve eksiklerinin tamamlanmasında, Fakültemizin her zaman yanında olan Rektörlerimizin, Sayın Prof. Dr. Cumhuri Ferman, Sayın Prof. Dr. Tahsin Özgüç ve Sayın Prof. Dr. Türkan Akyol'un payı büyük olmuştur ve olmaktadır. Kendilerine huzuru- nuzda içten teşekkürlerimizi yinelemek isterim.

Şimdi, bir de öğretim kadrosuna bakalım. Bundan 20 yıl önce kadrosunda öğretim üyesi olarak sadece Dekan'ı bulan fakültemiz, kendi kadrosunda görev yapan öğretim üyelerine, ancak daha sonraki yıllarda sahip olabilmıştır. Fakat bu, tüm üyelerini bulmuş olması anlamına gelmemelidir. Gerçi kardeş fakülteler, yardımlarım esirgememişlerdir, fakat, bir üniversite öğretimini, ayda bir kere ve bir hafta süreyle gelen konuk öğretim üeleriyle sürdürmek düşünülemezdi. O yıllara kadar Türkiye'nin tek Eczacılık öğretim kuruluşu olan İ. U. Eczacılık Fakültesi de öğretim üyesi bakımından çok zengin olmadığından, fakültemize nakledecek eleman bulunamamıştı. Bunun üzerine yurt dışından, yabancı üniversitelerdeki eczacı öğretim üyelerinden yararlanma yoluna gidilmiştir. Fransa, Bordeaux Üniv. Eczacılık Fakültesi öğretim üyelerinden olan Ecz. Michel Bertucat, bu çaba sonucu gelen ve fakültemize 10 yıl hizmet etmiş olan değerli bir hocamızdı. 1967 -1970 yılları arasında fakültemizin bir üyesi olarak çalışan Galenik Farmasi Profesörü Avusturyalı C. Lindenwaldi ve yine Fransa'dan gelen Pierre Levülain'i eski öğrencilerimizin bir kısmı çok iyi hatırlayacaklardır. Bu değerli elemanlar ilişkilerini, Türkiye'den ayrıldıktan sonra da sürdürmüşlerdir.

Şimdi de Eczacılık Fakültesindeki öğretim sistemini, kuruluş yıllarına dönerek gözden geçirelim. Türkiye'de ilk defa bir Eczacılık Fakültesi kurulması için bir yandan yasal işlemler yürütülürken, bir yandan da yabancı ülkelerdeki eczacılık fakülte ve okullarının yönetmeliklerinden çeviriler yapılarak bir yönetmelik hazırlanmıştır. Yıllar geçerken ve uygulama sürdürülürken, bazı aksaklıkların ve Türkiye gerçeklerine uymayan bazı maddelerin varlığı dikkati çekmiştir. Oysa ki Atatürk'ün görüşü,

"Eğitim ve öğretimde uygulanacak yöntem, bilgiyi insan için fazla bir süs, bir zorbalık aracı ya da uygar bir zevkten çok, maddi hayatta başarı sağlıyan pratik ve kullanılabilir bir aygıt durumuna getirmektir".

Fakültemiz kurulları, gereğine inandıkları zaman yönetmeliklerde değişiklik yapmışlar, ulusal ve çağdaş bir öğretim yolunu seçmişlerdir. Çünkü,

"Uygarlık yolunda başarı yeniliğe bağlıdır. Toplum yaşamında, ekonomik yaşamda bilim ve fen alanında başarılı olabilmek için

biricik gelişme ve yükselme yolu budur".

İşte bu görüşler ışığında, 1075 yılında kredi sistemine geçiş, fakültemiz için bir başka aşamadır.

Öğretim üyesi eksikliğinin giderek kapanması, fakültemizde bilimsel araştırma yapma, bir başka deyişle asistan yetiştirme olanağı yaratmıştır. Üniversiteleri meslek okullarından ayıran ana öğe araştırmadır. Bir öğretim kurumunda asistan üreilmeye başlandığı zaman "Üniversiter anlayış" da başlamış demektir. Fakültemizin bu anlamdaki gelişimi, yani gerçek "Üniversiter kişiliğini" bulması, 7 yıl gibi kısa bir süre içine sığabilmiştir. Fakültemizde yapılan ilk doktora tezi, 1868 tarihini taşır ve bugün Toksikoloji Öğretim Üyemiz olan Prof. Dr. Nevin Vural'a aittir. Hoş görünüze sığınarak ve gururla şunu da hemen eklemek isterim ki, fakültemiz öğrencilerinden ve bugün Farmasötik Kimya Öğretim Üyelerimizden olan Prof. Dr. Ningur Noyanalpan'ın doktora tezi de, hemen ertesi yıl, 1969'da tamamlanmıştır. Bunu diğerleri izlemiştir ve izlemektedir.

Bu 7-8 yıllık süre içinde sadece 1-2 doktora çalışması az görülebilir. Oysa ki, bu süre içinde araştırma yapmak için gerekli olan yayın sağlanmıştır. Örneğin kitaplığa alınan kitap sayısı, 1967-68 yıllarında, toplam 230'dur, abone olunan meslek dergisi sayısı da 20... Ayrıca araç ve gereç de sağlanmıştır. Bu arada, 1963'ten başlayarak ders kitapları da hazırlanmış ve her yıl ortalama 4-5 kitap bastırılmıştır. Araştırmalar devam ettikçe, alınan sonuçlara ve bulgulara dayanarak, bu kitaplardan çoğunun 2. basımsı yapılmıştır.

"Bilim çeviri ile olmaz, inceleme ve araştırmayla olur".

Bütün bunlara ek olarak, 1968'e kadar A. U. Eczacılık Fakültesinden, toplam 312 eczacı mezun edilmiştir.

1988 yılı, A. Ü. Eczacılık Fakültesi için hareket dolu bir yıl olmuştur. Bu fakültenin kalıcı olan ilk eczacı öğretim üyeleri, Prof. Dr. M. Atasagungil ve Prof. Dr. K. Karamanoğlu'nun çabalarıyla, 1968 yılında sağlanmıştır. Biz Tankerler, bu fakültenin ilk eczacı öğretim üyeleri olmaktan her zaman kıvanç ve onur duymaktayız.

1970'li yıllarda, Fakültedeki gelişimin daha hızlı olduğu gözlenmektedir. Bu gelişimi, ayrı ayrı, gözler önüne sermek isterim.

Az önce yayın konusuna değinmişim. Yine oradan devam ediyim. Kitaplığımız 1970, 71 ve 76, 77 yıllarında adeta altın yıllarını yaşamıştır. Kitap basımı bakımından ise en mutlu yılımız olan 1975, bir hayli geride kamıştır.

Bilimsel araştırmaların birbirini izlemesi, bir yayın organının gerekliliğini açıkça ortaya koymuştur. 1967'lerde çıkarılması dūřünülen A. Ü. Eczacılık Fakóltesi Mecmuası, 5'i Türkçe, 2'si yabancı dilde olmak üzere 7 makale ile, ilk defa 1971 yılında yayınlanabilmiştir. Genellikle fakóltemizde yapılan özgün çalışmaları içeren dergimizde makale sayısındaki artış, bilimsel çalışmalardaki gelişmeyi yansıtmaktadır. řunu da hemen ilâve etmeliyim ki, çalışmalarımız sadece dergimizde değil, yerli 10 ve yabancı 12 dergide daha yayınlanmaktadır.

	Satınalınan		Yayınlanan Kitap	Fakólte Makale Türkçe	Dergisi sayısı Yabancı dil
	Kitap	Dergi			
1968'e kadar	230	20	21	—	—
1970	213	214	—	—	—
1971	144	156	1	5	2
1972	35	154	2	8	4
1973	81	167	3	11	1
1974	225	—	—	9	3
1975	223	30	9	6	6
1976	250	53	6	17	1
1977	225	94	2	19	1
1978	102	3	5	13	2
1979	25	9	1	6	—
1980	4	24	1	12	—

Bu tabloda, 1978'i izleyen yıllarla birlikte bir dūřüş açıkça göze çarpıyor... Üzülerek dile getirmek isterim ki, ödenek yetersizliği nedeniyle yeni kitap alamadığımız ve yem baskılar yapamadığımız için öğrencilerimiz, derste not tutulması gereken okul düzeyine itilmekte; araştırıcılarımız ise, yeni yayınları izleyebilmek için, zamanın değerliliği kavramını bir kenara iterek başka kitaplıklar arasında koşuşmaktadır.

Değerli konuklar, yayın konusundaki sözlerim pek de iç açıcı olmadı... İzinizle, şimdi de bizim için yüz güldürücü olan bir tablo izleyelim : Fakóltemizin kadrolu akademik personeli... 1970'lerde

başlayan atılım, Fakültemize, her şeye rağmen, nicelik ve nitelik bakımından gelişmiş bir kadro sağlanmıştır. Önce doktoraların, sonra doçentliklerin başlaması; bunların, giderek ve birlikte artması... Sonuç : Tam bir pramit görünümü... 7 Prof., 15 Doç., ve 27 Dr. yapmış asistan...

Atatürk'ün "Ufkun ötesini de görmeyi ve bilmeyi" öngören özdeyişi, Fakültemiz yaşamında şöyle şekillenmiştir.

Türkiye'deki eczacılık öğretim kurumları, eczacılığın her alanında görev alabilecek nitelikte eczacı yetiştirmek üzere program yapmışlardır. 30 - 40 yıl önce eczacının etkin olabileceği, eczane, depo, lâboratuvar, ilâç imalâtı gibi alanlar için gördüğü eğitim yeterli iken, yılların getirdiği yenilikler, eczacıların bazı alanlarda uzmanlaşmasını zorunlu kılmıştır. Bunlar, örneğin, endüstri eczacılığı, klinik analiz alanı, hastane eczacılığı ve klinik eczacılık gibi alanlardır. Bu yenilikler çağdaş düzeyde eğitim yapma çabası içinde olan fakültemizde ders programlarının genişletilmesi, zamanlamanın zorlanması sonucunu getirmiş, hatta öğrencilerimiz arasında "gereksiz bilgi yükleniyor" fikrinin yaygınlaşmasına neden olmuştur. Bu yanlış fikir yerleşmeden bir çözüm getirilmeliydi. Çözüm : Eczacılarımızı, ileride çalışacakları alanlara göre yetiştirmek, bir başka deyişle uzman eczacı yetiştirmekti... Bunun için Yüksek Lisans Programı gerekiyordu. Kutlama günlerimizin 3. ncü günü ayrıntılarıyla anlatılacak olan bu programın hazırlığı 7-8 yıl önce başlamıştır. Öğretim kadromuzun yeterliliğine ve gücüne güvendiğimiz bu yıl, 5 alanda ve 39 öğrenci ile Yüksek Lisans öğretime başlanmıştır. Bu, kanımca, Atatürk yılında Atatürk'e sunulabilecek nitelikte bir armağandır.

Değerli konuklarımız, Fakültemizin 20 yıl sonunda olanaklarına ve katkılarına da kısaca değinmek isterim.

Dersanelerimiz, 6.000'i geçen kitap ve 290 eczacılık dergisi içeren 2 katlı kitaplığımız; tayin edilmiş 10.000 kadar bitki örneği içeren herbaryumumuz, içinde bulunduğumuz konferans salonumuz, 50 kişilik dil laboratuvarımız, araştırmalarımız için bitki ve hayvan yetiştirme ve barındırma alanlarımız, spor alanımız... Bunlar sahip olduklarımız; eksiklerimizin ise zamanla tamamlanacağını umuyoruz.

Fakültemizde, ilâç üretiminde, ilâcın kalite kontrolünde ve bilimsel araştırmalarda kullanılan araçların büyük çoğunluğu ile pi-

lot sanayi tipi üretim araçları bulunmaktadır. Fakültemizi gezmeyi düşünen konuklarımız bunları görebilirler.

Şimdi de sizlere, fakültemizin katkılarından örnekler vermek istiyorum.

Kuruluş yıllarında çektiği sıkıntıları hiç unutamayan fakültemiz, Türkiye'de eczacılık öğretiminin uzman kişilerce yürütülmesi ve olabildiğince eş düzeyde olması amacıyla, yeni kurulan eczacılık fakülte ve okullarına öğretim üyesi göndermiştir. Yasaların ve kurullarının izin verdiği sürece, bunu, kutsal bir görev olarak kabul etmiştir.

Fakültemiz, gerek meslek kuruluşları ve gerekse devlet kesimine, yardıma ve hizmete hazır olduğunu her zaman yinelemiş ve istenilen görevleri yerine getirmiştir.

Yenilikleri meslekdaşlarına aktarmayı da görevleri arasında sayan bu genç fakülte, başka şehirlerdeki eczacılardan bile gelen isteklere uyararak, onlara, meslekle ilgili bilgiler götürmüş, konferanslar verilmiştir. Ayrıca eski mezunlara yönelik bir "Klinik Eczacılık Semineri" de düzenlenmiştir ki H. U. Öğretim üyeleri ile birlikte yürütülen bu seminer, 2 ay süreyle 200'e yakın eczacıya, bu fakültede verilmiştir.

Atatürk yılı nedeniyle Ankara Üniversitesi ve Ankara Valiliği, halka bilgi götürme anlamında bir program hazırlamıştı. Fakültemiz bu programda kendisine düşen görevi yerine getirmiş ve bu amaçla Ankara İli merkez ve ilçelerinde, Fakültemiz üyelerince, toplam 15 konferans verilmiştir.

Saygı değer konuklarımız,

20 yıl gibi bir sürenin 20 ya da 40 dakika içine sığdırılamayacağı açıktı. Hele Atatürk ile beraber olunca konu, kısalma şöyle dursun uzamaktadır. Öğrencilerimizin sosyal etkinliklerinden söz ederken Atatürk'ün,

"Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur"

özdeyişini hatırlamamak olası mı?... Fakültemiz, öğrencilerinin sosyal etkinliklere de zaman ayırmalarını sağlamış ve kendilerine yardımcı olmuştur. Spor ve halk oyunları çalışmaları, tiyatro çalışmaları gibi uğraşları her zaman desteklenmiş, öğretime katkısı olan geziler düzenlenmiş; öğrencilerin gezi, çay gibi eğlencelerine katılmış ve bu fakültenin, öğrencisi ve öğretim elemanlarıyla bir bü-

tün olduğu her zaman vurgulanmış ve kanıtlanmıştır. Bu birlik ve beraberlik sayesinde Fakültemiz, bugün Avrupa'daki benzerlerine hatta bazılarında daha ileri bir düzeye erişmiştir.

Sizlere sunmaya çalıştığım, Fakültemizin 20 yıllık geçmişi, sanırım övünülebilecek ve hızlı bir gelişimin görüntüsüdür.

"Türk, Öğün, Çalış, Güven"

Bundan sonra yapacağımız, bu geçmişe gölge düşürmemek, özenilen bir fakülte olması niteliğini sürdürmek, daha da bilgili ve güçlü bir biçimde ve Atatürk ilkelerinden ayrılmadan, çağdaş eczacılık mesleğini ve bilime katkıda bulunmaktır.

Hepinizi saygıyla selâmlarım.